

**KRUPPA
MAG**

A MAGYAR VETŐMAG

Ryefood rozsszilázs – a kiváló tömegtakarmány

A Ryefood rozs fajtát egyre nagyobb mértékben termesztik zöldtakarmánynak.

A rozsszilázs nagy előnye, hogy korán ad jó minőségű tömegtakarmányt, biztosítva a tömegtakarmány szükségletet egy részét. A tápanyag – és vízigénye kicsi - a téli csapadékkal, kevés műtrágyával kielégíthető. A területet a zöldrozs betakarítása - általában április 20-a után – még tavaszi fővetésű növényekkel (szemes és/vagy silókukorica, szója, borsó, napraforgó stb.) hasznosítani lehet.

A kiváló minőségű, emellett optimális hozamú rozs szilázs előállításának alapvető feltételei: jó fajtaválasztás (a Ryefood fajta jelenleg a legjobb!), a korai vetés, az őszi és a kora tavaszi N-trágyázás, a korai kalászosítás előtti precíz betakarítás (kaszálás) és jó minőségű, erjedést gyorsító adalék (Silage P) használata.

Várható a zöldtakarmánnyként (szilázs) történő termesztés és hasznosítás növekedése, mert ezzel a tejelő tehenészetek magas fehérjetartalmú (18-21 %) és jól (75-80 %-ban) emészthető rostot tartalmazó tömegtakarmányt tudnak előállítani.

A minőség (takarmányérték) szempontjából a legnagyobb odafigyelést a zöldrozs korai betakarítása, kaszálása igényli.

A rozsnak különösen nagy jelentősége van a hazai tejelő tehenészetek takarmányozási stratégiájában. Gyengébb termőhelyi adottságú területeken is kiváló minőséget és megbízható hozamot biztosít a Ryefood rozsfajta, amely kimagasló minőséggel hálálja meg a szakszerű, szigorú technológiai fegyelmet.

A fonnasztás során sokszor nehéz a döntés - hiszen a 18 % körüli szárazanyag-tartalmú lekaszált rozs még szársértés és szőnyegrendre terítés esetén is nehezen adja le nedvességtartalmát.

A Ryefood zöldrozs szilázs a hazai hagyományos

tömegtakarmányok kiváló kiegészítője:

- optimális időben betakarítva, kimagasló a táplálóanyag-tartalma, ami kiváló emészthetőséggel párosul,
- gyenge termőhelyen, szélsőséges időjárási viszonyok között is jó hozamot biztosít,
- a legkorábban betakarítható, erjesztett szilázs takarmány, jól pótolhatja a hiányzó tömegtakarmányokat,
- a termelési költsége kedvezőbb, az azonos időpontban betakarítható zöldtakarmányoknál,
- a kis víz – és tápanyagigénye következtében kíméli a talaj tápanyag és víztartalmát,

- az április közepe táján történő kaszálása után a terület még hasznosítható szemes-, vagy silókukoricával, más, tavaszi vetésű növényekkel.

- Iván Ferenc takarmányozási szakmérnök, szaktanácsadó szakmai közreműködésével elkészült a termesztés és betakarítás „finomra hangolása”.

A sikerhez 3 fő tényező szükséges:

- 1.) a legjobb biológiai alapok – a Ryefood fajta és fémszártott vetőmag - használata
- 2.) a termesztési technológia betartása

3.) a kiváló minőségű rozs szilázs eléréséhez

nélkülözhetetlen az erjedést segítő adalék (Silage P) használata. Nagyon fontos, 24-48 óra fonnasztás után a 30 %-os szárazanyag-tartalom elérése.

Mivel az erjedés szempontjából az alacsony szárazanyag-, valamint a magas nyersfehérje - tartalom komoly kockázatot hordoz, ezért biztonságos megoldás gyors erjedést segítő adalék alkalmazása.

A rozsszilázs minőségét és mennyiségét meghatározó tényezők:

- optimális vetés idő! Magyarországon szeptember közepe és vége között, 180-200 kg/ha vetőmag mennyiséggel, 3-5 cm mélyen végzett vetés az optimális.

- a kívánt nyersfehérje- tartalom és a megfelelő hozam elérése érdekében fontos az őszi és tavaszi N-műtrágya kijuttatása. A talaj N-ellátottságától függően 80-120 kg/ha N-hatóanyagot kell kiszórni. Az őszi adagot (70 %) a vetés előtti magágy készítéskor célszerű kijuttatni, a másik részét (30 %) legkésőbb a várható kaszálást megelőzően egy hónappal.

- a kaszálás időpontjának pontos meghatározása! Alapvető feltétel: még hasban legyen a kalász.

A MAGYAR VETŐMAG

Cél a kimagasló emészthetőség, a magas táplálóanyag-tartalom. A 20% körüli nyersfehérje tartalom elérése érdekében célszerű megvizsgálni a kalászkezdemény hosszát /optimuma 6-10 cm/. Ekkor a kívánt magas nyersfehérje- és energia tartalom, a kiváló rostösszetétel, emészthetőség biztosított.

Ilyenkor a zöld növény magassága 80-100 cm, szárazanyag-tartalma 18% körüli, a kalászkezdemény 50-60 cm-es magasságnál tapintható ki. Néhány napos késedelmes kaszálás esetén csökken a takarmányérték. Ekkor még mindig hasban van a kalász, de már 15-20 cm hosszúságú. A rendkívül lényeges nyersfehérje tartalom ebben a későbbi fenofázisban már „csak” 14-16 %. Ez a „kis” eltérés egy telep életében 100 tehenenként évi 1 millió Ft-ot jelent (a fehérjeszükséglet pl. szójával való pótlása miatt), ami az alacsony tejárak mellett különösen érzékenyen hat a gazdálkodásra.

- fonnyasztás és szecskázás. A kaszálás utáni fonnyasztással, rendelkezéssel a cél, 30 % körüli szárazanyagtartalom elérése és az, hogy a táplálóanyag-vesztés csökkentése érdekében lehetőleg 48 órán belül szecskázzuk a növényt. Veszélyes, ha túl magas víztartalmúak (25- 30 % alatti szárazanyag-tartalom alatt) a növények, mert ecetesen erjednek, rothadásnak indulnak - különösen, ha magas a fehérjetartalmuk. Tapasztalatok szerint akkor nagyon veszélyes a magasabb nedvességtartalom, ha azt külső harmat, vagy eső okozza. Ezért fontos, hogy minden művelet csak a növény külső nedveségének teljes száradása után következzen:

- a kaszálást a harmat felszáradása előtt nem szabad elkezdni, a labon álló növény sokkal hamarabb megszárad.

- a rend szétterítése a kaszálást követő fél-egy óra múlva történjen, amikor az már száraz talpon végezhető

- a betakarítás (szecskázás) előtti rendképzés is a külső harmat, nedvesség felszáradását követően történjen. Ezután egy-két óra múlva kezdődhet a szecskázás. A külső nedvességtől (harmat, esővíz) való mentesség (megszáradás) elérése után, a jó-minőségű erjedést gyorsító adalék (Silage P) használata még magasabb növényi víztartalom esetében is eredményes.

• a káros hamutartalom csökkentése: egy takarmányban a magas nyershamu tartalom legfőbb oka a földszennyeződés. A földszenny-

yezéssel együtt jár a megnövekedett klosztridia-szennyezés is, mely kritikusá teszi az erjedést - magas vajsavtartalmat eredményez, a nyersfehérje tartalom csökkenése mellett. Mind a klosztridia, mind a vajsav károsítja a tehenek emésztőrendszerét és gátolja a sajtgyártást is. Hazánkban ma átlagosan 100 g/kg szárazanyag a rozsszilázsok nyershamu-tartalma. A rendelkezéssel helyes beállításával, a munkaműveleteknek a növényi felületek száradását kiváró végzésével, - a mérések szerint - 50g/kg nyershamu tartalom szárazanyag alá csökkenthető.

Az ÁT Kft. „Országos tömegtakarmány minőségi verseny” bírálata alapján, három éves vizsgálatokban szereplő több, mint 300 roz-szilázs mintából, a **Ryefood fajta lett az ország legjobbjá.**

Takarmányozási szempontból különös jelentősége van a roz-szilázs kedvező NDF (semleges közegben oldható rostfrakció) tartalmának, kiváló emészthetőségének.

Az elmúlt években tapasztalható volt, hogy ha a partner gazdaság a leírtakat alkalmazva termesztette a zöldrozszt és készítette a szilázst, akkor a zöld-hozam 20-25 t/ha körül alakult – ami egy jó kompromisszumnak bizonyult az optimális termés mennyiség és a maximális minőség (takarmányérték) elérése érdekében.

Sajnálatos, hogy néhány termesztő még úgy gondolja; a rozsvetésénél minden következmény nélkül csúszhat pár hetet, s a tél folyamán, a hó alatt a növény majd korrigálja a hibát. A roz nem ilyen növény! Kizárólag ősszel, a fagyok beálltaig képes a bokrosodásra!

Összegezhető; a kiváló minőségű és emellett nagy hozamú roz-szilázs előállításának alapvető feltételei: jó fajtaválasztás (Ryefood), korai vetés, őszi és korai tavaszi N-trágyázás, valamint a korai (kalászosítás előtti) precíz betakarítás (kaszálás és szecskázás). Ezekhez társul az erjedést gyorsító adalék, a Silage P használata.

Rozs szilázs takarmányértéke*

Minőségi mutatók	Országos átlag		Legjobb nagyüzemi eredmény (Ryefood)		
	2013 2014	2015	2013	2014	2015
Nyersfehérje (g/kg szárazanyag)	132	133	184	192	191
NDFd (rostemészthetőség %)	65	63	72	77	73
OMd (szervesanyag emészthetőség %)	71	69	78	81	78

* A takarmányérték vizsgálatokat az Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft. Gödöllő végezte